

MONITOR AL POLITICII DE SECURITATE ȘI APARARE A REPUBLICII MOLDOVA

FEBRUARIE 2024

www.ape.md

INFOSECURITY

Consolidarea cooperării bilaterale între România și Republica Moldova în domeniul securității

Conducerea Ministerului Afacerilor Interne a avut o întâlnire cu o delegație din Comisia Senatului României pentru apărare, ordine publică și securitate națională. Tema discuțiilor s-a concentrat pe agenda de cooperare bilaterală în domeniile securității, apărării și ordinii publice, abordând aspecte precum combaterea amenințărilor hibride, sub umbrela HUB-ului de securitate al UE, și parcursul european al Republicii Moldova. A fost subliniată importanța colaborării strânse dintre cele două țări în consolidarea securității și stabilității regionale. Discuțiile au inclus și importanța intensificării dialogului bilateral în procesul de aliniere a legislației moldovenești la cea a UE, precum și despre necesitatea concentrării resurselor umane pe procesele de preaderare și transpunere a directivelor UE. În final, oficialii au convenit să-și consolideze agenda de colaborare pentru avansarea procesului de integrare europeană a Republicii Moldova și pentru implementarea eficientă a reformelor, în beneficiul cetățenilor moldoveni.

Sedința a 9-a a HUB-ului de Securitate al UE, desfășurată la Chișinău

La Chișinău a avut loc cea de-a 9-a ședință a HUB-ului de Securitate al Uniunii Europene, un eveniment axat pe cooperarea regională pentru securitate și gestionarea integrată a frontierelor. La acest eveniment au participat aproximativ 100 de oficiali de rang înalt și experți în domeniul securității. Discuțiile s-au axat pe îmbunătățirea gestionării integrate a frontierelor, având la bază interoperabilitatea între structuri precum Europol, Frontex și forțele polițienești europene, alături de instituțiile din domeniul apărării, securității și ordinii publice din Republica Moldova. Scopul acestui efort este să sporească capacitatea de identificare și evaluare a riscurilor la adresa securității regionale, să asigure servicii de calitate la frontiera de stat și să reducă fenomenele ilicite precum contrabanda și migrația ilegală. Obiectivul ședinței este să se consolideze direcțiile strategice și să se agreze acțiunile și livrabilele operaționale ce urmează a fi implementate, reafirmând angajamentul pentru o colaborare strânsă în asigurarea securității regionale și europene. Participanții au subliniat importanța cooperării în lupta împotriva amenințărilor precum războiul hibrid și criminalitatea transfrontalieră. De asemenea, au evidențiat necesitatea unei gestionări eficiente a frontierelor și au exprimat încrederea că reuniunea va aduce cooperarea în acest domeniu la un nivel avansat.

A fost lansat proiectul EU4Security Moldova

Angajații Ministerului Afacerilor Interne vor beneficia de consolidarea capacităților lor operaționale și de furnizarea unor servicii de securitate mai eficiente, odată cu lansarea proiectului EU4Security Moldova, finanțat de Comisia Europeană și implementat de Agenția Uniunii Europene Formare în Materie de Aplicare a Legii (CEPOL). Proiectul EU4Security Moldova își propune să răspundă nevoilor identificate în programul sectorial al Ministerului Afacerilor Interne din Moldova, concentrându-se pe educație, integritate și digitalizare. Acesta va furniza finanțare pentru dotarea poliției moldovenești cu tehnologie modernă pentru a combate criminalitatea cibernetică și traficul de arme de foc, facilitând totodată formarea și consolidarea capacităților personalului MAI. Prin implementarea acestui proiect, CEPOL și UE își propun să sprijine Moldova în lupta împotriva criminalității, consolidând parteneriatele și contribuind la crearea unui ecosistem european de securitate puternic.

Militarii Armatei Naționale participă la exercițiul JCET 2024

Soldații din cadrul Batalionului cu Destinație Specială „Fulger” al Armatei Naționale participă la exercițiul JCET-2024 (Joint Combined Exchange Training), desfășurat la un centru de instruire din România. Scopul acestui exercițiu este îmbunătățirea nivelului de interoperabilitate și sincronizarea procedurilor operaționale între membrii celor două unități, precum și dezvoltarea capacităților necesare pentru îndeplinirea misiunilor speciale. În cadrul exercițiului, sunt planificate module de instruire privind supraviețuirea în mediul montan în condiții de iarnă, trageri de luptă avansate folosind armament divers și alte misiuni specifice. Exercițiul „Joint Combined Exchange Training” este desfășurat în conformitate cu Planul de activități externe al Ministerului Apărării și Armatei Naționale a Republicii Moldova pentru anul 2024.

Militarii Armatei Naționale participă la exercițiul „KFOR 33 Mission Rehearsal Exercise”

Peste 60 de militari din Republica Moldova iau parte la exercițiul „KFOR 33 Mission Rehearsal Exercise”, care are loc în perioada 26 ianuarie–14 februarie la Centrul de Instruire Militară din Hohenfels, Germania. Scopul acestui exercițiu este pregătirea contingentelor militare ale țărilor participante pentru misiunea ulterioară de menținere a păcii în Kosovo. Participarea la exercițiul „Mission Rehearsal Exercise” este inclusă în Planul de Activitate Externă al Ministerului Apărării pentru anul 2024. Este demn de menționat că militarii Armatei Naționale participă la exercițiile desfășurate în Germania începând cu anul 2012.

Pacificatorii moldoveni, detașați în misiunea de menținere a păcii din Liban

Contingentul UNIFIL-2 al Armatei Naționale a fost trimis în misiunea de menținere a păcii în cadrul Forței Interimare a Națiunilor Unite din Liban (UNIFIL). Participarea la UNIFIL reprezintă prima misiune a ONU în care Republica Moldova trimite un contingent de militari instruiți conform standardelor internaționale, care vor activa sub comanda forțelor italiene, similar cu misiunea KFOR din Kosovo. Contingentul UNIFIL-2 al Armatei Naționale este compus din 33 de militari profesioniști, inclusiv trei femei, care vor desfășura misiuni de securitate, pază a obiectivelor strategice și patrulare în zona de responsabilitate. Primul contingent de pacificatori moldoveni a fost trimis în misiunea de menținere a păcii din Republica Liban în luna februarie 2023 și a activat timp de șase luni.

Armata Națională desfășoară exercițiul “REGEX 2024”

Prima etapă a atelierului de lucru în cadrul exercițiului regional de stat major „Regex 2024” va fi desfășurată în intervalul 19 februarie – 1 martie curent. Acest eveniment este organizat cu sprijinul Comandamentului Forțelor Întrunite ale NATO din Napoli, Italia, și își propune instruirea militarilor conform standardelor occidentale pentru planificarea și desfășurarea exercițiilor, gestionarea situațiilor de criză, precum și consolidarea și evaluarea nivelului de interoperabilitate a forțelor într-un context multinațional. La sesiunile de instruire vor participa aproximativ 30 de reprezentanți din țările partenere NATO, alături de circa 20 de ofițeri de stat major din cadrul Armatei Naționale. De asemenea, cinci instructori din Comandamentul Forțelor Întrunite al NATO din Napoli vor participa la acest eveniment. Exercițiul de stat major constă într-o serie de ateliere de lucru, iar organizarea sa în Moldova reprezintă un pas semnificativ în consolidarea cooperării regionale și a interoperabilității. De asemenea, acesta oferă o oportunitate de a întări relațiile cu statele partenere NATO și de a demonstra angajamentul Republicii Moldova în promovarea păcii și stabilității în regiune.

PRINCIPALELE TENDINȚE ȘI RISCURI ALE SECURITĂȚII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

- Nicoleta ADAM, Asociația pentru Politica Externă

Reluarea protestelor anti-guvernamentale de către forțele politice afiliate lui Șor

La începutul lunii februarie, în fața Parlamentului Republicii Moldova, s-a desfășurat un protest organizat de Partidul „Renaștere”, afiliat lui Ilan Șor, împotriva partidului de guvernare PAS. Zeci de manifestanți, purtând pancarte încărcate de mesaje politice și baloane inscripționate cu acuzații împotriva autorităților, au scandat astfel de slogane ca „Moldova fără PAS, Moldova fără Sandu”. Ca și în cazul protestelor anterioare, autocare care aduceau protestatarii din diverse regiuni ale țării spre Chișinău au fost stopate de organele de menținere a ordinii publice. Câteva zile mai târziu, a fost organizată o altă acțiune de protest de aceeași formațiune politică, însă, de această dată, motivul a fost legat de denunțarea acordurilor din cadrul CSI de către Republica Moldova. Protestatarii au adus un sicriu în fața Parlamentului și au organizat un marș funebru, declarând că ieșirea din CSI nu aduce niciun beneficiu țării. Participanții la miting susțineau că guvernarea „înmormântează zilnic economia RM prin aceste acțiuni, zilnic din RM pleacă cetățeni care nu mai văd un viitor în țara noastră. Acest sicriu simbolic este ceea ce ne pregătesc autoritățile”.

Partidul „Renaștere” a chemat și alte formațiuni politice să se alăture manifestațiilor, întrucât „nu se mai poate tolera dezmățul din ultimii trei ani”. Mitingurile anti-guvernamentale se preconizează a deveni tot mai frecvente în contextul în care urmează scrutinul electoral din toamnă, inclusiv referendumul privind aderarea la UE. Forțele politice pro-ruse vor continua să insiste pe sloganuri ce vizează pretinsele pierderi pe care le suferă Republica Moldova datorită orientării sale pro-europene. Este important ca partidele politice de dreapta să-și consolideze eforturile în vederea asigurării continuității vectorului de integrare europeană în ciuda diferențelor și disputelor interne, pentru a nu permite ca formațiunile afiliate grupărilor criminale și sponsorizate de Kremlin să intervină în procesele politice din țară și să submineze eforturile de aderare la UE.

PRINCIPALELE TENDINȚE ȘI RISCURI ALE SECURITĂȚII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

- Nicoleta ADAM, Asociația pentru Politica Externă

Politicienii și activiștii pro-Kremlin continuă să sperie moldovenii cu „atragerea țării” în război și în NATO

După debutul invaziei Rusiei în Ucraina, Republica Moldova se confruntă periodic cu narațiuni care sugerează că țara este implicată într-un posibil război sau că ar fi sub influența militară a NATO. Aceste narațiuni sunt propagate de politicieni, activiști și media pro-Kremlin, cu scopul de a submina sprijinul populației pentru integrarea europeană. Aceste afirmații sunt consistente cu declarațiile autorităților ruse despre o presupusă „atragere a Moldovei în război” de către Occident. Acest discurs a fost repetat și de politicieni și activiști pro-Kremlin din Republica Moldova, care susțin că țara ar fi folosită ca zonă de tranzit pentru echipamente militare și că ar fi implicată în aplicații militare ale NATO. Știrea despre presupusa vizită a lui Robert Bauer, președintele Comitetului Militar al NATO, a fost răspândită pe mai multe platforme media, inclusiv pe portalul Gagauznews, care este blocat în Republica Moldova pentru promovarea unor informații ce incită la ură și război. Politicieni precum deputatul socialist Bogdan Țirdea și membrul Partidului „Renaștere-Возрождение”, Iurii Vitneanschi, au distribuit și ei această informație. Aceștia au sugerat că vizita acestuia nu aduce nimic bun. În realitate, era vorba despre vizita amiralului Stuart B. Munsch, care a venit cu ocazia deschiderii exercițiului „Regex 2024”. Mai mult, în luna februarie au devenit tot mai frecvente falsurile cu privire la eficiența radarului achiziționat de Ministerul Apărării de la o companie franceză, în contextul în care acesta nu a detectat fragmentele de dronă căzute în localitatea Etulia la 11 februarie. Deputatul Partidului Socialiștilor din Republica Moldova, Adrian Albu, a cerut audierea ministrului apărării, iar deputatul PAS, Andrian Cheptonar a răspuns „întrebați-l pe Putin, ce caută ea acolo, pe stăpânii formațiunii pe care o reprezentați, dar nu Guvernul”. Această situație nu este una nouă, deoarece în trecut au fost răspândite și alte falsuri legate de cooperarea dintre Moldova și NATO, inclusiv pe subiectul modernizării sectorului de securitate și apărare.

Delegația Republicii Moldova a participat la cea de-a 60-a ediție a Conferinței de Securitate de la Munich

În perioada 16-18 februarie, ministrul afacerilor externe al Republicii Moldova Mihai Popșoi a participat la cea de-a 60-a ediție a Conferinței de Securitate de la München. Conferința este un eveniment anual de nivel înalt și unul dintre cele mai importante forumuri pentru dezbateri și schimburi de opinii pe teme de actualitate și politici de securitate internațională. Agenda ediției din acest an a inclus discuții pe marginea rolului Europei în securitate și apărare, consecințele războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, noi viziuni asupra ordinii globale, implicațiile schimbărilor climatice în materie de securitate și altele. În marja conferinței, vicepremierul Popșoi a avut o serie de întâlniri bilaterale cu omologi, parlamentari și șefi de organizații internaționale. Discuțiile au vizat aspecte de actualitate ale agendei internaționale, inclusiv vulnerabilitățile generate de contextul global actual, oportunitățile de fortificare a colaborării bilaterale, precum și parcursul european al țării noastre. Acesta a prezentat eforturile Republicii Moldova de avansare în procesul de aderare la Uniunea Europeană, a discutat provocările de securitate din regiune generate de agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei și a conturat planurile de cooperare pentru perioada următoare. Popșoi a subliniat angajamentul ferm al Republicii Moldova de a avansa în realizarea recomandărilor rămase în contextul deschiderii negocierilor de aderare la UE și i-a invitat pe omologii săi să viziteze Republica Moldova.

DINAMICI DE SECURITATE LA NORDUL ȚĂRII

• Victor GAIDEEC, Nord News

Riscuri de conflicte interetnice în nordul Moldovei

În nordul Moldovei, riscurile asociate cu conflictele pe motive etnice și lingvistice continuă să rămână ridicate. La începutul lunii februarie, amenințările cu atacuri teroriste în instituțiile de învățământ cu predare în limba rusă din Bălți au început să circule în rețelele de socializare. Amenințările au apărut pe canalul Balti Game Telegram, au fost scrise în limba rusă, presupus în numele socialiștilor, și au fost pline de rusofobie și antisemitism. Situația actuală a stârnit temeri și neliniști în rândul părinților din orașul Bălți și a necesitat intervenția poliției:

„Facem apel la părinții și copiii din Bălți să rămână calmi în urma răspândirii recente a informațiilor false pe un canal Telegram anonim, unde s-au făcut amenințări la adresa mai multor instituții de învățământ din Bălți. Poliția descrie aceste acțiuni ca pe un atac hibrid care vizează agitarea cetățenilor și crearea de panică în comunitate. Toate instituțiile guvernamentale relevante au luat măsurile adecvate”, a declarat secretarul de presă Diana Fetco, șefa Departamentului Comunicare și Protocol al Inspectoratului General al Poliției (IGP).

Din păcate, această amenințare nu numai că a destabilizat situația în rândul populației, dar a fost folosită și de unii politicieni. În special, primarul municipiului Bălți Alexandr Petcov a scris pe pagina sa de Facebook: „Chiar nu vreau să cred că Moroșan personal se află în spatele provocării nesăbuite de pe Telegram despre atacurile teroriste de la Bălți. Chiar nu vreau să cred.” Astfel, a folosit situația pentru a ataca rivalul său politic din Partidul Socialiștilor, pe care l-a învins în turul doi al alegerilor. Tabloul este agravat de faptul că mulți locuitori vorbitori de limbă rusă simt că uneori sunt discriminați atât atunci când comunică în societate, cât și în contactele cu oficialii guvernamentali și funcționarii publici.

Crearea unei alianțe în Consiliul Municipal Bălți cu participarea lui Șor

La ședințele Consiliului Municipal din Bălți, „Partidul Nostru”, „Renaștere” și „Forța de Alternativă și Salvare a Moldovei” legate de Șor, votează în comun pe probleme controversate. Reprezentanții altor partide au atras atenția asupra coaliției neoficial formate. În total, alianța constituită are 17 voturi, iar pentru a organiza o majoritate le lipsește un singur mandat. Există pericolul ca ei să atragă votul lipsă. Consilierul municipal în Bălți din cadrul PSRM Serghei Gramma a spus că au existat deja tentative de mită: „Aceasta a afectat nu doar fracțiunea noastră, ci și alți consilieri. Au fost încercări de mită prin oferirea de funcții la unele întreprinderi municipale sau la conducerea orașului. De la non-fracțiuni, probabil, dar din grupul de consilieri care se află în prezent în consiliul municipal. Adică Șor\Renaștere.”

Activarea agendei anti-europene și anti-guvernamentale în rândul forțelor pro-ruse

Activarea agendei anti-europene și anti-guvernamentale în rândul forțelor pro-ruse

În februarie, am asistat la o serie de acțiuni și declarații anti-europene și anti-guvernamentale din partea forțelor politice pro-ruse. Partidul Renaștere, asociat cu Șor, a fost remarcat mai ales în acest caz. În același timp, aderarea la UE este legată de actualul guvern și se formează o narațiune într-o formă nealternativă: dacă ești împotriva PAS, atunci trebuie să fii împotriva Uniunii Europene. Așa că pe 5 februarie, deputatul acestei formațiuni, Alexandr Nesterovschi, scria: „Ceea ce am trăit în ultimii 3 ani este Europa pentru care Sandu face campanie pentru alegeri. Dacă sunteți împotriva Maiei Sandu, atunci trebuie să votați împotriva acestui referendum.”

În paralel, el, alături de colegii săi, continuă să promoveze ideile de apropiere de Rusia și setul tradițional de alte acuzații: „PAS și Sandu distrug speranța de mâine și ne militarizează țara, fac exerciții cu NATO, înarmează țara, finanțează proiecte militare cu bani care ar fi trebuit să meargă în folosul poporului nostru, și nu pentru a pregăti Moldova pentru războiul altuia! Nici un singur locuitor al Moldovei nu are așteptări pozitive de la PAS!” Încearcă să creeze impresia că absolut nimeni nu sprijină actualul guvern.

Iar la mitingul antiguvernamental din 1 februarie de la Chișinău a acționat împreună echipa lui Șor și „Renaștere”, în special Marina Tauber a putut fi văzută acolo. Având în vedere sprijinul de care se bucură în nordul Moldovei, acest lucru ar putea reduce numărul de voturi pentru aderarea la UE la viitorul referendum. Situația este și mai complicată de vizita lui Ilan Șor la Moscova pentru a se întâlni cu președintele Comitetului Dumei de Stat ruse pentru afacerile CSI Leonid Calașnicov, despre care presa a scris. „L-am informat pe Leonid Ivanovici despre viziunea noastră strategică asupra direcției în care trebuie să se deplaseze Moldova pentru a nu dispărea de pe harta lumii, formulând planul nostru principal că singura modalitate de a salva Moldova este apropierea de parteneri reali: Rusia, UEEA și UE. CIS. Iar cursul către integrarea europeană este calea către sărăcie, război și pierderea statului. Ceea ce, de fapt, se întâmplă în fața ochilor noștri de mai bine de doi ani”, a scris oligarhul fugar Șor.

DINAMICI DE SECURITATE UTA GAGAUZIA

- Snejana CALEDJI, Igor GUSEINOV, Centrul «Pro-Europa» Comrat

Organizarea de mitinguri la Comrat în scopul destabilizării situației interne

✓ Găgăuzia este în pragul unei crize bugetare profunde

Pe 2 februarie, la Comrat a avut loc un miting în onoarea a 10 ani de la așa-numitele „referendumuri găgăuze”, care au avut loc în 2014 și au fost declarate ilegale. Politicienii găgăuzi care au vorbit în timpul și imediat după miting au făcut mai multe declarații false și speculative. În special, vorbind la Casa de Cultură după ședință, consilierul bașcanului Găgăuziei a spus: „Astăzi, cea mai mare piață de vânzare unde produsele moldovenești sunt solicitate este piața țărilor CSI. În cea mai mare parte, aceasta este Federația Rusă.” Totuși, conform Biroului Național de Statistică al Moldovei, exporturile de mărfuri către țările UE în perioada ianuarie-noiembrie 2023 s-au ridicat la 2435,6 milioane dolari SUA (cu 3,5% mai mult decât perioada corespunzătoare din 2022), ceea ce reprezintă 65,2% din totalul exporturilor. Totodată, ponderea CSI în totalul exporturilor pentru această perioadă s-a ridicat la 848,4 milioane de dolari SUA (cu 8,7% mai puțin față de aceeași perioadă din 2022), ceea ce echivalează cu o pondere de 22,7% în totalul exporturilor. O infirmare a acestei tentative de dezinformare a fost publicată pe site-ul StopFals.md.

În timpul mitingului, consilierul bașcanului a spus că „poporul moldovenesc și-a pierdut stătalitatea” și a citat drept argument... marșul LGBT de la Chișinău, care, în opinia sa, indică „pierderea valorilor tradiționale”. Să reamintim că, în iunie 2023, actualul viceguvernator, la acea vreme deputat al Adunării Populare, a acuzat și guvernul că promovează valorile LGBT din cauza marșului de la Chișinău, deși autoritățile nu aveau nimic de-a face cu acest lucru. În primul rând, organizatorul marșului LGBT de la Chișinău a fost Centrul de Informare „GENDERDOC-M”, și nu partidul de guvernământ sau Guvernul. Centrul GENDERDOC-M a fost înființat în Moldova la 8 mai 1998, pe vremea președintelui Petru Lucinschi, iar prima manifestare a avut loc în 2002 sub sloganul „Pentru toleranță și cooperare”. La acea vreme, funcția de Președinte al Moldovei era ocupată de Vladimir Voronin.

Vicepreședintele Comitetului Executiv al Găgăuziei a creat o pagină personală pe Facebook. În primul videoclip publicat pe 17 ianuarie, el a criticat-o pe Președinta Republicii Moldova și pe partidul de guvernământ PAS. El a afirmat că autoritățile moldovenești i-au lipsit pe locuitorii din Găgăuzia de 130,0 milioane de lei și au folosit acești bani pentru arme. În decembrie 2023, Armata Națională a Moldovei a achiziționat un sistem de supraveghere aerian - radar de 14,0 milioane euro. Radarul a fost achiziționat prin intermediul fondurilor de la bugetul apărării. Din bugetul Găgăuziei nu s-a alocat nici un leu pentru armament, prin urmare, declarațiile reprezentantului Comitetului Executiv, conform cărora banii presupuși „furați din Găgăuzia” au fost cheltuiți pe armament nu sunt altceva decât un fals.

Canalul TikTok politicamoldoveneasca23 a publicat două videoclipuri în care susțin că „Maia Sandu a dat ordin” la amendarea comercianților din piață și că sute de oameni s-au adunat „împotriva PAS” pe 26 ianuarie. Nu este adevărat. De altfel, antreprenorii au ieșit la miting pentru a cere autorităților găgăuze să prelungească valabilitatea brevetelor care nu mai sunt valabile și să le elibereze de obligația de a plăti contribuțiile la asigurările sociale. Iar inspecțiile la piețe nu se fac la instrucțiunile Maiei Sandu.

În fața clădirii Comitetului Executiv al Găgăuziei au ieșit persoane care tranzacționează pe piețele din Găgăuzia, care funcționează în baza unui brevet de afaceri, care a expirat la 1 ianuarie 2024. Participanții au organizat un protest după ce reprezentanții ai Serviciului Fiscal au venit la piețe cu inspecții pentru a verifica dacă au trecut la un alt tip de activitate care a înlocuit brevetul. Deținătorii de brevete au cerut ca bașcanul Găgăuziei să vină la ei pentru a da lămuriri și a extinde valabilitatea brevetelor existente.

Manipularea sporită a opiniei publice și diseminarea narațiunilor de dezinformare care vizează un public țintă loial „lumii ruse”

Ca urmare a monitorizării din februarie 2024, există o creștere a manipulării opiniei publice și a dezinformării prin mass-media, în special în rândul publicului loial „lumii ruse”. Practic, această agendă este mai des prezentă pe portaluri de știri precum Gagauzinfo.md (cel mai citit portal de știri din Găgăuzia), precum și prin rețelele de socializare ale reprezentanților autorităților regionale și canalele de telegram Sputnik Moldova, Gagauznews - Știrile Găgăuziei, care este o clonă a Gagauznews.md. Compania publică de televiziune și radio GRT, condusă de un reprezentant al partidului interzis ȘOR, produce și conținut care promovează politicile duse de autoritățile regionale și de bașcana Găgăuziei. De menționat că unele programe ale postului TV, închise din cauza a numeroase încălcări, „Primul în Moldova” au migrat la GRT, ceea ce demonstrează încă o dată faptul că acest post de televiziune servește intereselor politice ale autorităților regionale controlate de Șor. Un domeniu larg de răspândire a manipulării și a informațiilor false îl constituie viitoarele alegeri prezidențiale din 2024, precum și referendumul privind aderarea la UE.

Întărirea controlului asupra mass-media regionale

Pentru un control mai mare asupra presei regionale și a agendei lor de știri, autoritățile din Găgăuzia au decis ca de la 1 februarie 2024, ziarul regional „Znamya” să fie transferat împreună cu întregul personal la Comrat, a spus primarul orașului Ceadăr-Lunga. Potrivit lui, „Znamya” este „o epocă întregă din viața orașului nostru”, „istoria creării, dezvoltării și formării localității noastre”. În același timp, doar primăria din Ceadăr-Lunga a oferit sprijin financiar ziarului. Și sunt gata să ajut acum - să alocați spații în clădirea administrației orașului și, de asemenea, să plătesc materialele despre orașul Ceadăr-Lunga. „.....Avem o soluție, știm să păstrăm și să dăm o viață nouă ziarului. Propunem ca Comitetul Executiv și Adunarea Populară a Găgăuziei să facă la fel. Până la urmă, ziarul „Znamya” publică știri despre orașul nostru, despre regiune și despre Găgăuzia în ansamblu. Numai așa, numai împreună - autoritățile rurale, orașenești, raionale și regionale - vom putea păstra ziarul „Znamya” și îi vom da o viață nouă. În cazul menținerii unei adrese legale în orașul Ceadăr-Lunga, va putea păstra o parte din istoria noastră, tradițiile și, cel mai important, independența ziarului - exact asta ar trebui să fie mass-media”, a adăugat primarul.

DINAMICI DE SECURITATE ÎN REGIUNEA TRANSNISTREANĂ ȘI LOCALITĂȚILE ZONEI DE SECURITATE

- Vitalie GUȚU, Zona de Securitate

Cele mai presante probleme de securitate în luna februarie 2024:

Tot mai frecvente sunt semnalele ce atestă că acolo se amplifică acțiunile de persecutare a cetățenilor, ale căror opinii nu coincid cu poziția liderilor de la Tiraspol, anunță Biroul politici de reintegrare. Libertatea de exprimare se încalcă și mai grosolan din martie 2020, când Tiraspolul a aprobat o pretinsă strategie de combatere a așa-zisului „extremism”, iar ca urmare a inițiat încarcerarea cetățenilor pentru simpla exprimare a opiniei proprii asupra proceselor care se derulează în regiune. În teritoriul necontrolat de autorități sunt reprimați, de asemenea, cetățenii care expun propriile viziuni față de declanșarea războiului din Ucraina sau față de prezența trupelor străine și activității civici care raportează abuzuri ale drepturilor omului comise de exponenții structurilor neconstituționale. Plasate în detenție ilegală prin decizii ale unor așa-zise „instanțe” neînstituite de lege, aceste persoane sunt supuse condițiilor dezastruoase, tratamentelor inumane și degradante, fiindu-le pusă în pericol sănătatea și viața. Biroul politici de reintegrare condamnă faptele grave de încălcare a drepturilor omului din partea exponenților Tiraspolului. Prin canalul de comunicare existent la nivelul reprezentanților politici a fost cerută eliberarea necondiționată a cetățenilor încarcerați nedrept. Partenerii externi au fost sensibilizați pentru a interveni prin toate pârgurile disponibile în cazurile individuale semnalate. Instituțiile de aplicare a legii au fost sesizate în vederea efectuării investigațiilor în conformitate cu legislația națională.

Măsurile luate de autoritățile locale pentru menținerea securității în regiune:

În cadrul reuniunii săptămânale a Comisiei Unificate de Control din 8 februarie 2024, care s-a desfășurat la Bender, au fost abordate incidentele la posturile Forțelor Mixte de Menținere a Păcii. În special, a fost evidențiată repetarea cazurilor de stopare a autoturismelor misiunilor diplomatice acreditate în Republica Moldova. S-a atras atenția că superiorii posturilor și șeful statului-major întrunit, delegați de Federația Rusă în Forțele Mixte de Menținere a Păcii, își încalcă atribuțiile atunci când admit asemenea situații. Reprezentantii Misiunii OSCE și ai Ucrainei în Comisia Unificată de Control, participanți la discuție, au menționat că cerințe neîntemeiate de îngrijire a circulației au fost aplicate și în privința lor. Delegația Republicii Moldova a subliniat caracterul provocator al încălcărilor semnalate și a avertizat asupra consecințelor ce pot surveni, dacă nu se va renunța la abuzuri. Totodată, Misiunea OSCE în Moldova a informat că echipele sale de monitorizare au realizat pe parcursul lunii ianuarie 24 de deplasări pe teren, constatând noi porțiuni de parapet metalic de-a lungul drumului ce separă localitățile Bender și Varnița, precum și prezența blocurilor de beton în același perimetru. Cu referire la posturile de control ilegale ale Tiraspolului delegația Republicii Moldova și-a reiterat apelul privind eliminarea lor din Zona de Securitate. Propunerile delegației Chișinăului au fost respinse de exponenții Tiraspolului, care și-au demonstrat astfel lipsa interesului pentru a reorienta spre normalitate activitatea Comisiei Unificate de Control.

Întâlnirile autorităților locale cu autoritățile centrale pentru a discuta despre problemele de securitate:

La data de 08 februarie curent, vicepremierul Oleg Serebrian a desfășurat o ședință de lucru cu participarea reprezentanților autorităților administrației publice centrale și locale din raionul Dubăsari, precum și a reprezentanților agenților economici de pe platourile Coșnița și Cocieri ce dețin terenuri amplasate după traseul Râbnița-Tiraspol. Au fost discutate dificultățile curente pe care le întâmpină fermierii din raionul Dubăsari, inclusiv urmare a potențialelor noi acțiuni unilaterale din partea Tiraspolului, cu precizarea că în cazul survenirii unor asemenea situații, în baza calculului și mecanismelor argumentat formulate de Secția agricolă și cadastru a Consiliului raional Dubăsari se vor oferi compensații parțiale. S-a menționat faptul că Tiraspolul nu a dat curs inițiativelor Chișinăului de a desfășura săptămâna aceasta, în format online, o ședință dedicată exclusiv problemei fermierilor și le-a condiționat cu revenirea la formatul grupurilor de lucru pentru economie, cu prezență la sediul din or. Tiraspol al Misiunii OSCE în Republica Moldova, întru a fi reabordate tema importurilor și a licențierii activității companiilor din regiunea transnistreană, precum și a aplicabilității prevederilor noului Cod vamal al Republicii Moldova. S-a agreeat ca pe parcursul săptămânii viitoare problema terenurilor agricole și subiectele economice vor fi discutate la o ședință a experților de profil de pe ambele maluri ale Nistrului, inclusiv cu participarea reprezentanților fermierilor, cu înaintarea reacției de resort în adresa reprezentantului politic de la Tiraspol.

Pe parcursul lunii februarie, viceprim-ministrul pentru Reintegrare Oleg Serebrian, împreună cu ministrul Educației și Cercetării Dan Perciun, au susținut o întâlnire de lucru cu directorii a 8 instituții de învățământ care predau în limba română din regiunea transnistreană. Au fost abordate subiecte legate de procesul de învățământ din instituțiile de mai sus în anul universitar 2023-2024, principalele realizări, perspective de viitor, managementul problemelor cu care se confruntă școlile, inclusiv ca urmare a noilor potențiale acțiuni unilaterale ale Tiraspolului. Directorii instituțiilor de învățământ au indicat că, în ciuda numeroaselor obstacole create artificial de reprezentanții Tiraspolului, atractivitatea procesului de învățământ din aceste instituții de învățământ este evidențiată de creșterea numărului de studenți în fiecare an.

Vicepremierul pentru reintegrare Oleg Serebrian a întreprins pe 15 februarie curent o vizită de lucru în raionul Dubăsari, unde s-a întrunit cu reprezentanți ai autorităților publice locale din satele Molovata și Oxentea și cu reprezentanții serviciilor desconcentrate din teritoriu. Scopul deplasării Vicepremierului a fost de a se documenta cu privire la situația social-economică din localitățile raionului Dubăsari. În cadrul discuțiilor, Vicepremierul a enunțat direcțiile prioritare de promovare a unor politici coerente în domeniul reintegrării țării și de continuare a suportului necesar pentru a depăși dificultățile existente în localitățile aflate în perimetrul Zonei de Securitate.

DINAMICI DE SECURITATE ÎN REGIUNEA TRANSNISTREANĂ ȘI LOCALITĂȚILE ZONEI DE SECURITATE

- Vitalie GUȚU, Zona de Securitate

Activitățile structurilor internaționale în vederea menținerii securității în regiune:

Viceprim-ministrul pentru reintegrare, Oleg Serebrian, a avut întrevedere de lucru cu coraportorii Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE). În cadrul discuțiilor, oficialii au trecut în revistă principalele aspecte ale procesului de reglementare transnistreană, inclusiv formatele de dialog între Chișinău și Tiraspol, precum și au fost enunțate eforturile depuse de autoritățile Republicii Moldova în rezolvarea problemelor actuale ale locuitorilor de pe ambele maluri ale Nistrului. S-a evocat procesul de documentare masivă a locuitorilor din regiunea transnistreană cu cetățenia Republicii Moldova și a companiilor din regiune cu acte permissive de model național, fapt ce denotă progrese majore în reintegrarea social-economică a celor două maluri. Au fost abordate aspecte legate de situația precară a drepturilor omului în regiunea transnistreană și de situația școlilor cu predare în limba română, subliniindu-se importanța fundamentală a respectării drepturilor inalienabile conform standardelor universale garantate. În privința pozițiilor adoptate de Republica Moldova pe subiecte de actualitate, s-a evidențiat fermitatea autorităților de la Chișinău de a promova o reglementare pașnică a conflictului transnistrean și de menține o situație calmă și previzibilă în regiune.

În sediul din or. Tiraspol al Misiunii OSCE în Republica Moldova a avut loc ședința comună a experților din domeniul agriculturii și economiei, cu participarea agenților economici din Republica Moldova, care prelucrează terenurile agricole amplasate după traseul Tiraspol-Camenca din raionul Dubăsari. La ședință au asistat reprezentanții mediatorilor și observatorilor internaționali în procesul de negocieri privind reglementarea transnistreană. În cadrul reuniunii au fost discutate problemele cu care se confruntă fermierii după introducerea de către Tiraspol a măsurilor ce limitează accesul și posibilitatea prelucrării terenurilor agricole amplasate după traseul menționat supra, precum și subiecte ce vizează asigurarea respectării legislației Republicii Moldova de către agenții economici din regiunea transnistreană. În context, delegația din partea Chișinăului a solicitat eliminarea tuturor măsurilor restrictive impuse fermierilor, asigurarea necondiționată a accesului la terenurile agricole gestionate, posibilitatea prelucrării acestora, excluderea impunerii la plăți abuzive, precum și neîngrădirea drepturilor de realizare a producției agricole. Totodată, pe parcursul întrunirii, reprezentanții autorităților competente de la Chișinău s-au referit la subiectele privind exportul, reexportul, importul și tranzitul de mărfuri strategice realizat de către companiile din regiunea transnistreană, precum și cerințele de licențiere a activităților în domeniul fabricării, comercializării, păstrării și importului alcoolului etilic și a producției alcoolice, oferind în aceste sens răspunsuri clare, reieșind din prevederile cadrului normativ național în vigoare.

Vicepremierul Oleg Serebrian a avut o întrevedere de lucru cu ambasadorul cu misiuni speciale Păun Rogovei, responsabil de dosarul transnistrean în cadrul MAE al Ucrainei. Oficialul ucrainean va pleca mâine din Chișinău spre Bruxelles, unde va avea o rundă de discuții cu mai mulți demnitari din cadrul instituțiilor europene, inclusiv cu dna Dorota Suliga, reprezentantul special al UE în procesul de negocieri privind reglementarea transnistreană. În cadrul discuțiilor, vicepremierul Serebrian și ambasadorul Rogovei au abordat mai multe teme privind ultimele evoluții din dosarul transnistrean și pașii pe care Chișinăul intenționează să-i întreprindă în viitorul apropiat. Oleg Serebrian a reiterat angajamentul ferm al Chișinăului de a evita escaladarea tensiunilor și a găsi soluții la toate problemele exclusiv pe cale pașnică. În același timp, a fost subliniat faptul că guvernul moldovean nu va renunța la acțiunile menite să contribuie la aducerea graduală a regiunii transnistrene în câmpul constituțional al Republicii Moldova.

Regiunea transnistreană este un exemplu clar că Federația Rusă, după destrămarea URSS-ului, a păstrat așa-zise conflicte înghețate pentru a pune sub presiune țările care eventual ar fi decis să meargă către Europa, a declarat pentru Radio Moldova secretarul general adjunct al NATO, Mircea Geoană. Potrivit oficialului, Republica Moldova are tot dreptul să ceară armatei ruse să părăsească teritoriul țării.

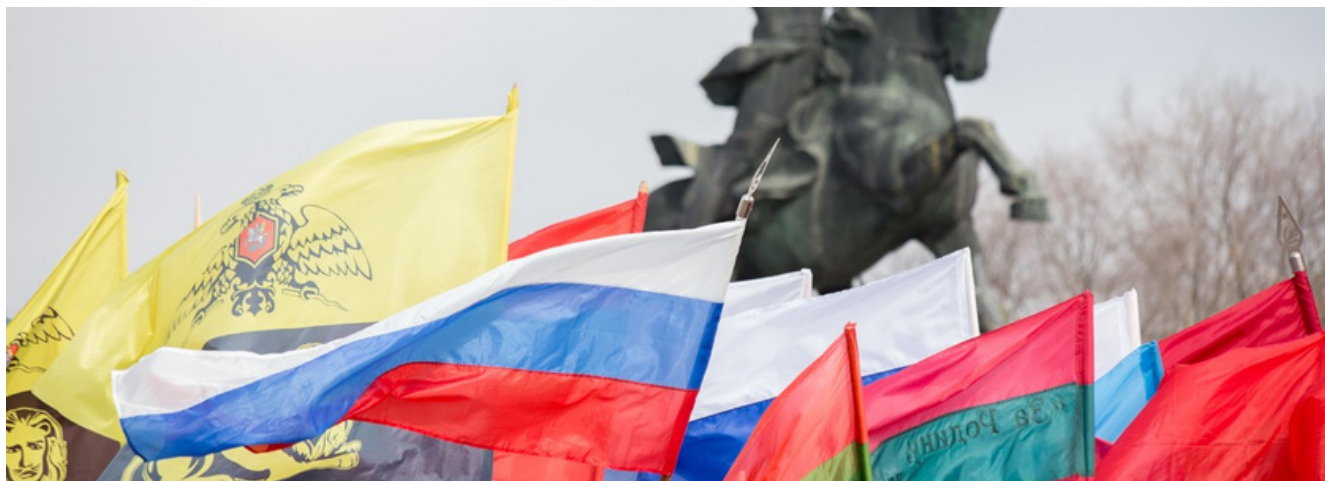

Procesul de reintegrare

Peste 357 mii de locuitori din regiunea transnistreană sunt cetățeni ai Republicii Moldova. 336.116 posedă pașapoarte ale cetățeanului Republicii Moldova (305 406 în 2020 sau +30 710/ 9,14%); 299.898 buletine de identitate (274 198 în 2020 sau +25 700/ 8,57%). Este de remarcat faptul că urmare a restricțiilor instituite ilegal de către Tiraspol, pe parcursul anului 2020, primul an de pandemie COVID-19, numărul de acte anual eliberate pentru locuitorii din regiune a scăzut considerabil: buletine de identitate – 9 673 și pașapoarte ale cetățeanului Republicii Moldova – 17.391. Urmare a eforturilor depuse de către autoritățile constituționale întru eliminarea infrastructurii posturilor de control instalate ilegal de către Tiraspol și care au autoizolat regiunea de malul drept, cu obstrucționarea liberei circulație a cetățenilor între maluri, din anul 2022 dinamica documentării cetățenilor din regiunea transnistreană a revenit în albia normalității, fiind eliberate deja 19 408 buletine de identitate și 38 040 pașapoarte, respectiv cu +100,6% și +118,7% mai multe acte emise în comparație cu anul 2021.

Reprezentanții Biroului pentru Politici de Reintegrare au bordat aspecte referitoare la stadiul actual al procesului de negocieri pentru reglementarea transnistreană, situația socială și economică din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, cu ambasadorul Regatului Țărilor de Jos la Chișinău. A fost discutată situația precară a drepturilor omului în raioanele de est ale țării, precum și necesitatea intervenirii cu măsuri prompte în vederea garantării respectării diferitor categorii de drepturi fundamentale, în lumina standardelor dreptului internațional.

Peste 172 milioane lei au fost alocați în ultimii 5 ani tinerilor din regiunea transnistreană pentru studii în instituțiile de învățământ profesional tehnic și universitar de pe malul drept al Nistrului. Evoluția comparativă arată o dinamică în creștere. De exemplu, în anul 2018, pentru 582 locuri achitate din bugetul public național, au fost alocați 15.78 milioane lei, iar în anul 2023 pentru 881 locuri bugetare (+66.1%) au fost achitați 28.44 milioane lei (+80.2%).

Incidente de dezinformare și știri false:

Presa de la Tiraspol tirajează și-n continuare știri false la capitolul taxe vamale pe care trebuie să le achite agenții economici din stânga Nistrului. Jurnaliștii din stânga Nistrului califică aceste acțiuni ca „genocid economic” pentru Tiraspol din partea Chișinăului. În regiune, în toată această perioadă se vorbește despre un preț furt din bugetul Transnistriei și s-a recurs la titluri și declarații manipulative. Presa de acolo susține prin vocea lui Vadim Krasnoselski că regiunea nu a știut de noile modificări care au intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2024 și că entitățile comerciale din regiune nu se așteptau la asemenea taxe. Astfel, Krasnoselski nu s-a oprit doar la apeluri și nu s-a limitat doar la presa locală, dar a oferit comentarii manipulatorii pentru agențiile de stat ruse TASS și RIA Novosti. Dar iată cum a fost într-adevăr: noul Cod Vamal a fost adoptat în august 2021 și tot atunci a fost publicat, adică cu aproape doi ani și jumătate până la intrarea lui în vigoare. Serviciul Vamal a anunțat că din momentul adoptării și până la intrarea în vigoare, nu au fost aduse modificări regimului juridic al agenților economici din stânga Nistrului. Se pare că agenții economici din regiune deja știau despre noile reguli și chiar le-au urmat.

Asociația pentru Politică Externă (APE) este o organizație neguvernamentală angajată în susținerea procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și facilitarea procesului de soluționare a problemei transnistrene în contextul europeanizării țării. APE a fost constituită în toamna anului 2004 de un grup proeminent de experți locali, personalități publice, de foști oficiali guvernamentali și diplomați de rang înalt, toți fiind animați de dorința de a contribui cu bogata lor experiență și expertiză la formularea și promovarea de către Republica Moldova a unei politici externe coerente, credibile și eficiente.

”**Asociația Obștească Asociația Reporterilor „NORD-MEDIA”** este fondatoarea portalului de știri www.nordnews.md, o asociație neguvernamentală, non-profit și neafiliată politic. Echipa redacțională are o experiență bogată în profesarea diverselor genuri ale jurnalismului: presă scrisă, online, TV și radio. Astfel, jurnaliștii portalului sunt capabili să promoveze libertatea de exprimare și interesele cetățenilor Republicii Moldova pe plan regional, național și internațional. Noi suntem deținătorii ”Premiul European Pentru Societatea Civilă” și Premiul ”Jurnaliștii anului 2019” Categoria Editorial, ediția a-25-a.

Zonadesecuritate.md este prima platformă din Republica Moldova creată pentru a reflecta situația din Zona de Securitate și regiunea transnistreană. Milităm pe respectarea drepturilor omului și asigurarea accesului la informații de interes public în stânga Nistrului. Mediatizăm și monitorizăm situația respectării drepturilor omului din ZS, dar și în regiunea transnistreană, unde locuiesc peste 350 de mii de cetățeni moldoveni. Un alt subiect cheie este reflectarea situației neclare cu așa-zisa ”frontieră administrativă”. Ne focusăm atenția și pe localitățile limitrofe de pe malul stâng și drept al Nistrului.

Centrul European „Pro-Europa” din Comrat a fost înregistrat la 01/25/2012. Centrul European „Pro-Europa” din Comrat își aduce contribuția la dezvoltarea societății civile găgăuze prin servicii de informare și consultanță, suport tehnic și instituțional, dezvoltarea și aprofundarea colaborării dintre autoritățile publice locale, organizațiile neguvernamentale și instituțiile mass-media în soluționarea problemelor comunităților locale și dezvoltarea voluntariatului în regiune.

Monitorul Politicii de Securitate și Apărare este realizat în cadrul proiectului ”Consolidarea angajamentului societății civile în protecția securității naționale sub noile amenințări hibride” implementat de către APE în parteneriat cu Nord News, Centrul European „Pro-Europa” din Comrat și Zona de Securitate, finanțat printr-un grant al Institutului pentru Raportare despre Război și Pace (IWPR) cu suportul Biroului pentru relații Externe, Commonwealth și Dezvoltare (FCDO). Opiniile, constatările și concluziile menționate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat viziunea IWPR și Biroului pentru relații Externe, Commonwealth și Dezvoltare (FCDO).

Pentru mai multă informație accesează www.ape.md